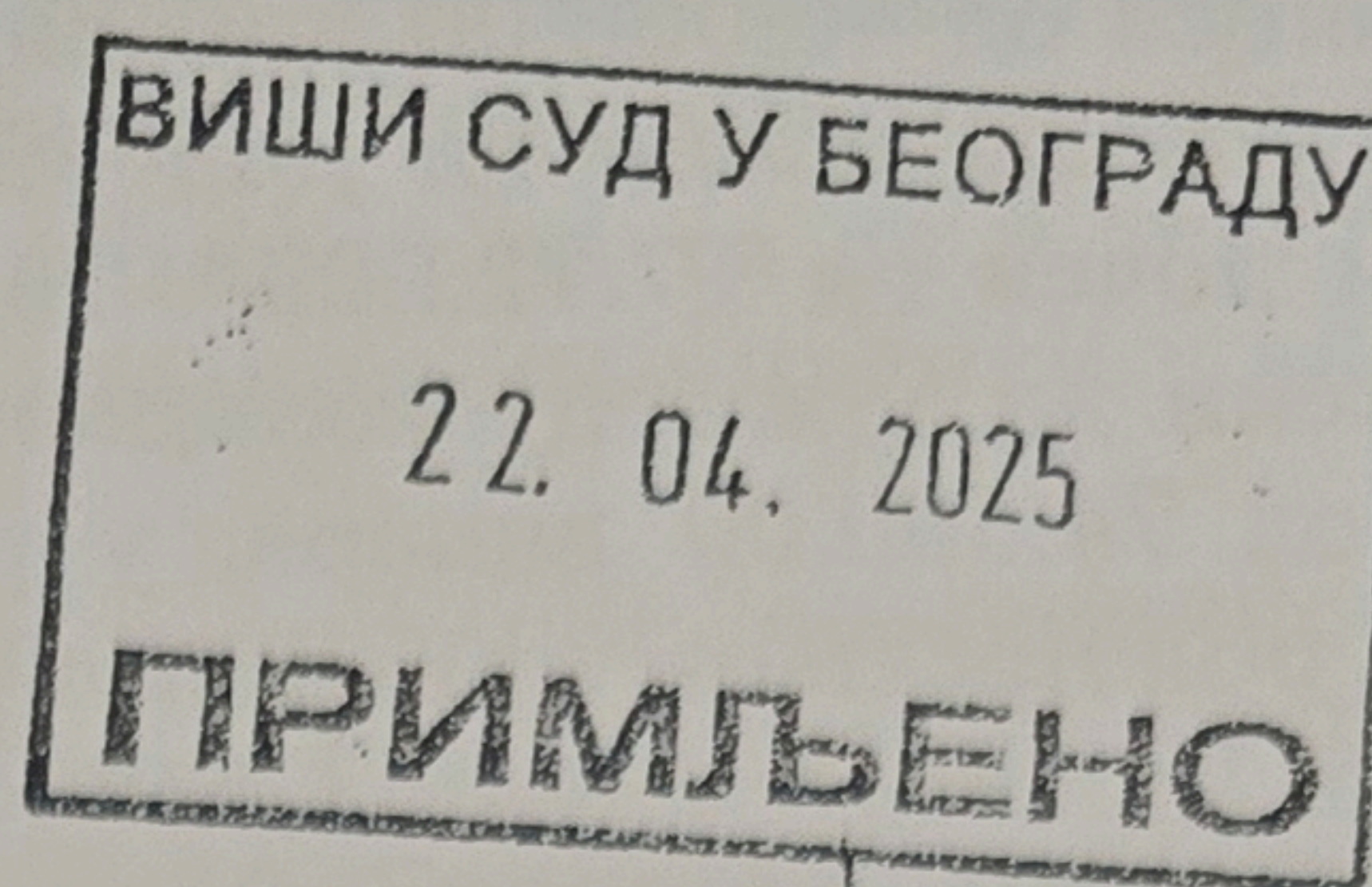

Република Србија
АПЕЛАЦИОНИ СУД
У БЕОГРАДУ
ГжЗ 169/25
9.4.2025. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

АПЕЛАЦИОНИ СУД У БЕОГРАДУ, у већу састављеном од судија Светлане Павић, председника већа, Александре Лековић и Весне Секулић, чланова већа, у парници тужиоца Александра Јовановића из Београда, ул. Змајевачка бр. 52, кога заступа пуномоћник Милица Петровић, адвокат из Београда, ул. Десанке Максимовић бр. 21/5, против тужених Драгане Миловановић из Београда, одговорног уредника интернет портала “24 СЕДАМ” ул. Милентија Поповића бр. 9 и издавача интернет портала 24 СЕДАМ “DIGITAL MEDIA NETWORK” d.o.o. Београд-Нови Београд, МБ 21574449, ул. Милентија Поповића бр. 9, кога заступа законски заступник Маргарет Станић, директор, а чији је заједнички пуномоћник Ивана Перишић, адвокат из Београда, ул. Гандијева бр. 141/12, ради накнаде нематеријалне штете, вредност предмета спора 95.000,00 динара, одлучујући о жалби тужених изјављеној против пресуде Вишег суда у Београду ПЗ бр. 489/23 од 17.12.2024. године, у седници већа одржаној дана 09.04.2025. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ, као неоснована жалба тужених и **ПОТВРЂУЈЕ** пресуда Вишег суда у Београду ПЗ бр. 489/23 од 17.12.2024. године, у ставу првом и трећем изреке.

ОДБИЈА СЕ као неоснован захтев тужених за накнаду трошкова другостепеног поступка.

Образложење

Ставом првим изреке ожалбене пресуде делимично је усвојен тужбени захтев тужиоца, па су обавезани тужени да тужиоцу солидарно на име накнаде нематеријалне штете због претрпљених душевних болова због повреде угледа и части услед објављивања текста са насловом “Премијерка Брнабић реаговала на писање Манојловића: није крив Саво што не зна” објављеног дана 14.08.2023. године на интернет порталу “24 седам”, исплати износ од 40.000,00 динара, са законском затезном каматом почев од 17.12.2024. године, као дана пресуђења па до коначне исплате, све у року од 15 дана од дана пријема писменог отправка пресуде, под

претњом принудног извршења. Ставом другим изреке, одбијен је као неоснован тужбени захтев тужиоца којим је тражено да се тужени обавезу да му солидарно исплате поред износа од 40.000,00 динара на име претрпљених душевних болова због повреде части и угледа, износ од још 55.000,00 динара, са припадајућом законском затезном каматом почев од 17.12.2024. године, па до исплате. Ставом трећим изреке обавезани су тужени да тужиоцу солидарно накнаде трошкове парничног поступка у укупном износу од 74.500,00 динара, у року од 15 дана од дана пријема писменог отправка пресуде, под претњом принудног извршења.

Против наведене пресуде и то против одлуке садржане у ставу првом и трећем изреке тужени су благовремено изјавили жалбу из свих законом прописаних разлога.

Испитујући правилност ожалбене пресуде у побијајућем делу у границама законских овлашћења из члана 386 ЗПП ("Службени гласник Р. Србије" бр. 72/11 са свим изменама и допунама), овај суд је оценио да је жалба тужених неоснована.

У поступку пред првостепеним судом нису учињене битне повреде одредаба парничног поступка из члана 374 став 2 тачка 1, 2, 3, 5, 7 и 9 ЗПП, на које повреде овај суд као другостепени пази по службеној дужности, а жалбом тужених се не указује на друге повреде поступка које би биле од битног утицаја на њену правилност или законитост.

Према утврђеном чињеничном стању, дана 14.08.2023. године на интернет страници портала туженог објављен је текст са насловом "Премијерка Брнабић реаговала на писање Манојловића: није крив Саво што не зна". Испод наслова на трећој страни копиране су странице текста, а у другом пасусу је наведено "Поред тога што не зна шта је и како је урадила Норвешка и да је у реду бити жаба која се на таквог коња угледа, као што је он жаба која се угледала на коња Ћуту, јер је баш Ћута био први који је као пропали инвеститор у мале хидроелектране патентирао узимање новца од странаца да забрани мале хидроелектране у Србији". Такође, на четвртој страни у трећем пасусу наведено је "Он као и Ћута добија средства да би Србија постала енергетски роб и тиме изгубила самосталност и сувереност. Када имате људе попут Саве и Ћуте, финансиране из иностранства да у Србији воде крсташки рат против хидроелектрана, термоелектрана, ветропаркова, соларних паркова, литијума". На петој страни у трећем пасусу наводи се "зато понављам да су страни фондови који финансирају Саву, крени-окрени, Ћуту, патку и сличне, желели добро Србији, или да хоће здраву животну средину они би свима њима платили студијска путовања у Норвешку или САД, да нешто науче, па да нам кажу како то овде да применимо. Уместо тога они су уплатили да Саво, Ћута, патке и роштиљције остају ингнорантнији али да буду што гласнији". Из исказа тужиоца саслушаног у својству странке произлази да је овај текст само још један у низу текстова у коме се износе лажи о њему, наводи се да је патентирао начин на који се узима новац из иностранства да би зауставио развој Србије, да жели да заустави рад малих хидроелектрана, да је патка, коњ, због којих навода га људи избегавају и псују. Никога он од запослених код туженог није позвао након објављеног текста, нити га је ико од тужених ни пре ни након објављивања текста позвао да чује његово мишљење. Сматра да новинари не могу да своју одговорност избегавају тиме што тврде да преносе нечије речи, а не обраћајући пажњу о чему се говори и да ли је то тачно или не, док је из исказа тужене Драгане

Миловановић, ауторке овог текста и одговорног уредника утврђено је да предметни текст представља изјаву Ане Брнабић, односно да је то њен ауторски текст који је објављен на сајту Владе, а да су они само пренели тај текст. Нису проверавали информације које су изнели, нити су контактирали тужиоца пре објављивања овог текста јер су сматрали да то није потребно, с обзиром на то да у тексту нису ништа мењали, већ су само форму текста прилагодили новинарском чланку.

Првостепени суд је полазећи од овако утврђеног чињеничног стања, те и одредаба чланова 18 став 3 и 46 Устава Републике Србије, члана 14 Закона о јавном информисању и медијима, као и чланова 8 и 10 Европске конвенције о заштити људских права и основних слобода оценио да је објављивањем предметног текста тужиоцу повређено право на част и углед, имајући у виду да се ради о лицу које се активно бави заштитом животне средине, па без обзира што је тужилац особа која је активни учесник у политичком и јавном животу и да су границе допуштене критике у том случају знатно шире него у односу на друга лица, а због чега он мора имати већи степен толеранције према информацијама и критикама које се на њега односе у односу на појединце чији рад није јаван нити изложен јавном мњењу, објављене информације су таквог карактера да вређају част и углед тужиоца. Наиме, тема предметног текста су наводи-саопштење Ане Бранбић, која је у време објављивања текста обављала функцију премијера Владе Републике Србије и која је као аутор реаговала на писање Сава Манојловића. Наведене наводе, а који су били објављени на сајту Владе Р. Србије тужени је објавио на својој интернет страници у оквиру спорног наслова и текста на које се овај наслов односи. У тексту тужилац је описан као "коњ, пропали инвеститор, особа која узима новац од странаца да забрани мале хидроелектране у Србији, од странаца добија средства у циљу да би Србија постала енергетски роб и тиме изгубила самосталност и сувереност, односно да се ради о издајнику. По налазу првостепеног суда наведени текст се не може подвести као изражавање мишљења и преношење информација и идеја, односно као критичке примедбе и запажања, већ се ради о увредљивим изјавама. Наведене информације садржавале су искључиво увредљив говор чиме су новинари објављивањем оваквог текста ширили такве информације и идеје, што је недопуштено, а при каквом је ставу и Европски суд за људска права у Стразбуру изражен у одлуци Рујак против Хрватске, представка број 57942/10 од 02.10.2012. године. С обзиром на садржину информација које су пренели био је потребан посебан опрез, због чега новинари уместо да аутоматски верују таквим наводима и придружујући се објављеном саопштењу без икакве ограде, требали су утврдити да ли су ови наводи истинити, тако што би проверили информације и ако је потребно да саслушају верзију супротне стране (Холдинг против Хрватске представка бр. 25333/06 од 02.10.2009. године). Дакле, употребљени термини у наведеном тексту имају негативан контекст јер тужиоца описују као издајницу, да је финансиран од стране страних држава за обављање своје делатности, те да жели да уништи уставни поредак наше земље, што код просечног читаоца ствара негативан утисак о тужиоцу, односно као лицу које се бави недозвољеним радњама, односно нелегалним активностима. Намера медија у овом случају је била да се преношењем саопштења код читалаца ствари негативно мишљење о тужиоцу и то навођењем изјаве трећег лица у објављеном спорном тексту, а што је све за последицу имало повреду части и угледа тужиоца, чиме овакво саопштавање није у функцији информисања јавности, већ стварања сензационализма, а што је супротно интересу јавности и подобно да повреди част и углед тужиоца. Првостепени суд, такође закључује да спорни текст не доприноси сврси

јавног информисања у демократском друштву, чак и у ситуацији да је заснован на истинитим информацијама због коришћења израза који су увредљивог карактера, чиме је поступљено супротно одредби члана 9 Закона о јавном информисању и медијима. Околност да су информације верно пренете из саопштења трећег лица не може ослободити одговорности на накнаду штете тужене, нити се може сматрати да је тужилац дао повод за објављивање ових наслова, тиме што је претходно јавно износио критике на рачун власти, а да је треће лице као реакцију на то изјавило предметне увредљиве и негативне наводе, што су тужени интегрално и пренели. Јавни интерес у јавном информисању се обезбеђује искључиво истинитим, непристрасним и потпуним информисањем грађана у складу са одредбом члана 15 Закона о јавном информисању и медијима, а што је у овом случају изостало, због чега је усвојен тужбени захтев јер право тужиоца на поштовање његовог личног и приватног живота преовлађује над правом на слободу изражавања, па је првостепени суд сагласно одредби члана 200 Закона о облигационим односима оценио да износ од 40.000,00 динара представља адекватну новчану сатисфакцију за душевне болове које је претрпео тужилац, имајући у виду сврху ове накнаде, све са каматом почев од дана пресуђења па до коначне исплате применом одредбе члана 277 Закона о облигационим односима, због чега је одлучено као у ставу првом изреке.

Закључак првостепеног суда да су у спорном тексту објављене информације подобне да повреде част и углед тужиоца, као и закључак да су штету коју је на тај начин претрпео тужилац дужни да надокнаде тужени, као аутор спорног текста и истовремено одговорни уредник портала, као и издавач портала није доведена у сумњу жалбеним наводима тужених. Првостепени суд је у погледу овог закључка у побијаној пресуди дао јасне и потпуне разлоге, па се у поступку њене жалбене контроле на те разлоге, а у складу са овлашћењима из члана 396 став 2 ЗПП, у циљу избегавања понављања и овај суд позива. Дакле, дате разлоге првостепеног суда као правилне, аргументоване и на закону засноване, прихвата и овај суд, као другостепени.

Наиме, слобода изражавања није апсолутна, већ подразумева одређени степен одговорности и дужности и она може бити ограничена легитимним циљевима у које, између осталог, спада и заштита права и угледа других лица. Слобода новинарског изражавања је нарочито условљена правилом које налаже да медији морају да делују у доброј вери и да пружају тачне и поуздане информације у складу са новинарском етиком, када извештавају о питањима од општег и јавног интереса и да поступају у складу са професионалним стандардима. У конкуренцији права на слободно изражавање (које у себи садржи и право на слободу медија) и права на част и углед као личних добара сваког појединца, када се ради о јавним личностима, битно је да ли се ради о питањима о којима јавност има интерес да зна. Одредбом члана 9 Закона о јавном информисању и медијима, прописано је да су уредник и новинар дужни да са пажњом примереном околностима, пре објављивања информације која садржи податке о одређеној појави, догађају или личности, провере њено порекло, истинитост и потпуност. Овим је установљен стандард новинарске пажње, односно дужности поступања са новинарском пажњом, који суд цени, с обзиром на све околности конкретног случаја, а који се огледа у обавези наведених лица да провере истинитост и порекло информације пре њеног објављивања јер то налаже јавни интерес у области јавног информисања (члан 15 Закона о јавном информисању и медијима). Од битног је значаја да напори у контексту провере информације буду адекватни значају

информације, њеној лезионој способности, да би овај правни стандард био адекватно остварен, а одговорност искључена.

У конкретном случају, и по оцени овог суда оваквим начином извештавања нарушена је пропорција слободе изношења информација у циљу обавештавања јавности о одређеним догађајима и дужностима и одговорностима у циљу заштите личних права других лица у смислу одредбе члана 10 Европске конвенције за заштиту људских права и слобода, а како то правилно закључује првостепени суд.

С обзиром на околности конкретног случаја са једне стране, те садржину одредбе члана 200 Закона о облигационим односима и њоме прописане критеријуме за одмеравање висине накнаде нематеријалних видова штете, са друге стране и према оцени овог суда, као другостепеног, правичан износ накнаде за штету коју је тужилац претрпео супротно жалбеним наводима тужених представља досуђен износ од 40.000,00 динара, са припадајућом законском затезном каматом од дана пресуђења па до исплате, имајући у виду да тужилац није тражио одговор, нити деманти након објављивања предметног текста, у складу са Законом о јавном информисању и медијима, а што је утицало на висину правичне новчане накнаде, будући на значај повређеног добра и циљ коме служи ова накнада, као и да се њоме не погодује тежњама које нису спојиве са њеном природом и друштвеном сврхом.

Неосновани су жалбени наводи тужених да у конкретном случају није било основа за подношење тужбе због предметног текста, с обзиром на то да је тужени само пренео ауторски текст председнице Владе Републике Србије од 14.08.2023. године, а који је био објављен на званичном сајту Владе Републике Србије. Тужени ни на једном месту нису давали своје вредносне судове и мишљења који би упућивали да су се они прикључили наводима трећег лица или износили било које друге чињенице ван ауторског текста о тужиоцу, због чега је неправилан закључак првостепеног суда да су тужени предметни текст објавили са намером нарушавања угледа и части тужиоца. Они нису аутори тог текста, нити су у односу на ауторски текст било шта мењали због чега чак и у случају да је тачна претпоставка да је садржина спорног текста увредљива по тужиоца, то се не може приписати њима. Ово имајући у виду да је и преношење туђег мишљења у циљу саопштавања истог већем броју лица, а у коме су изнети увредљиви наводи о неком лицу којима се вређа право личности тог лица представља повреду. Наиме, наведене информације садржавале су искључиво увредљив говор чиме су новинари објављивањем оваквог текста ширили такве информације и идеје, што је недопуштено. Објављивање овких информација не претеже над интересом заштите достојанства и права на аутентичност личности тужиоца, јер се њиховим објављивањем не доприноси јавној расправи о догађајима, односно о личности од интереса за јавност. Тужени пре објављивања наведених информација нису поступали са пажњом примереном околностима, будући да објављене информације садрже увредљиве чињеничне оптужбе и негативне тврдње о тужиоцу, а што у демократском друштву ограничава, како Закон о јавном информисању и медијима, тако и члан 10 став 2 Конвенције за заштиту људских права и основних слобода. Свако има право да истинито, потпуно и благовремено буде обавештен о питањима од јавног интереса, али улога новинара није да преноси информације које нису адекватне, односно које компромитују право грађана да буду истинито обавештени од стране медија. Слобода изражавања, као што је и наведено није апсолутна, чак ни онда када се информише о

стварима и догађајима од општег интереса, како то правилно закључује првостепени суд, а у целости прихвата и овај суд као другостепени, јер објављене информације садрже термине којима се вређа право на углед и част тужиоца. С друге стране, предметни текст није представљао саопштење Владе Републике Србије, као државног органа, већ ауторски текст Ане Брнабић, која је у то време обављала функцију председника Владе Републике Србије.

Неосновани су и жалбени наводи тужених којима се побија одлука о трошковима поступка садржана у ставу трећем изреке ожалбене пресуде, имајући у виду да је наведена одлука донета правилном применом одредби из чланова 153 и 154 ЗПП.

Како се ни осталим жалбеним наводима тужених не доводи у сумњу правилност и законитост ожалбене пресуде, то је овај суд применом одредбе члана 390 ЗПП, одлучио као у ставу првом изреке.

Ставом другим изреке, у смислу одредбе члана 165 став 1 ЗПП, одбијен је захтев тужених за нанаву трошкова другостепеног поступка, имајући у виду да је њихова жалба оцењена као неоснована.

Председник већа-судија
Светлана Павић, с.р.

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Јасмина Ђокић

